

Αυταρχισμός και δημοκρατία στο σχολείο και στη σχολική τάξη

Ενότητα 11: Μέτρα διατήρησης της καλής λειτουργίας της
σχολικής τάξης

Δημήτρης Θ. Ζάχος
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Μέτρα διατήρησης της καλής λειτουργίας της σχολικής τάξης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα ενότητας

1. Μέτρα διατήρησης της καλής λειτουργίας της σχολικής τάξης.
2. Μέτρα «Ελέγχου».

Σκοπός ενότητας

- Η εισαγωγή και συζήτηση γύρω από τη θεωρητική και ερευνητική παραγωγή που σχετίζεται με τα μέτρα και τους κανόνες διατήρησης της καλής λειτουργίας της σχολικής τάξης.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μέτρα διατήρησης της καλής λειτουργίας της σχολικής τάξης

Μέτρα και κανόνες I

Για τη διατήρηση της καλής λειτουργίας της σχολικής τάξης

1. Οι κανόνες θα πρέπει να είναι κατανοητοί, σαφείς και αποδεκτοί.
 - Όχι υπερβολές, όχι ασάφειες
 - Γλώσσα κατανοητή απ' όλες

Μέτρα και κανόνες II

Για τη διατήρηση της καλής λειτουργίας της σχολικής τάξης

2. Οι μαθητές/τριες **θα πρέπει** να συμμετέχουν στην διαμόρφωση των κανόνων.
3. **ΘΥΜΟΜΑΣΤΕ:** Ο έλεγχος δεν είναι ο σκοπός αλλά το **μέσο**. Επομένως, ο υπερβολικός έλεγχος μπορεί να οδηγήσει σε αντιδράσεις και «στάσεις». **Καλύτερα λοιπόν να οδηγείς, και όχι να «αστυνομεύεις» το/τη μαθητή/τρια.**

Μέτρα και κανόνες III

Για τη διατήρηση της καλής λειτουργίας της σχολικής τάξης

- **Κοινή με τους/τις μαθητές/τριες εξαγωγή – καλλιέργεια σεβασμού και την υπευθυνότητας**
- **Πρόβλεψη για βελτίωση**
- **Φροντίδα, συνέπεια και καθολική ισχύ**
- **Γλώσσα κατανοητή απ' όλα τα παιδιά**

Μέτρα και κανόνες IV

Για τη διατήρηση της καλής λειτουργίας της σχολικής τάξης

- Πρόταξη της **θετικής επανατροφοδότηση** για όλους/ες
- Καλός σχεδιασμός του μαθήματος

Μέτρα και κανόνες V

Για τη διατήρηση της καλής λειτουργίας της
σχολικής τάξης

Σεβασμός στους/στις άλλους/ες

- *Ακούμε ήσυχα όποιον/α μιλάει.*
- *Δε διακόπτουμε.*
- *Δε φωνάζουμε «κυρία, κυρία, κυρία.....».*
- *Σηκώνουμε το χέρι μας όταν θέλουμε να μιλήσουμε.*

Μέτρα και κανόνες VI

Για τη διατήρηση της καλής λειτουργίας της
σχολικής τάξης

Για τη σχολική εργασία

- *Δούλευε προσεκτικά*
- *με συγκέντρωση*
- *ήσυχα και*
- *τέλειωνε στην ώρα σου.*
- *Κάνε πάντοτε ότι καλύτερο μπορείς.*

Μέτρα και κανόνες VII

Για τη διατήρηση της καλής λειτουργίας της
σχολικής τάξης

Μη

- *Μη μιλάς τρως, πίνεις ή μασάς μαστίχα.*
- *Μη σηκώνεσαι από τη θέση σου χωρίς άδεια.*
- *Μην ενοχλείς το διπλανό σου.*
- *Μην αργείς να τελειώσεις την εργασία σου.*

Μέτρα και κανόνες VIII

Για τη διατήρηση της καλής λειτουργίας της
σχολικής τάξης

Ξεκινώντας το σχολικό έτος

Έμπειρη δασκάλα:

1. Ξεκαθαρίζει τους κανόνες.
2. «Βλέπει» τους μαθητές στα μάτια.
3. Αντιδρά άμεσα σε κάθε «παραβίαση» των κανόνων.

Μέτρα και κανόνες ΙΧ

Για τη διατήρηση της καλής λειτουργίας της σχολικής τάξης

Ξεκινώντας το σχολικό έτος

Έμπειρη δασκάλα:

4. Είναι περισσότερο «σφιγμένη» από ότι συνήθως.
5. Κάνει αισθητή την παρουσία της στη συγκέντρωση και στο διάδρομο.
6. Συστήνει τον εαυτό της και φροντίζει να γνωριστούν οι μαθητές/τριες.
7. Επιστολή στους γονείς και κηδεμόνες.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μέτρα «Ελέγχου»

Το θετικό σχολικό περιβάλλον

Ένα θετικό σχολικό περιβάλλον, που στοχεύει στην πρόληψη, στην πρόβλεψη και στην αποτελεσματικότητα θα πρέπει να:

1. παρέχει ασφάλεια, συνθήκες υγιεινής και φροντίδας,
2. έχει ανεβασμένες διδακτικές και μαθησιακές απαιτήσεις,
3. μπορεί να **παράσχει ένα ενιαίο πρότυπο** συμπεριφοράς για όλους /ες του τους μαθητές/ τις μαθήτριες (χωρίς κανενός είδους διάκριση).

Στόχος ρυθμίσεων «ελέγχου» της τάξης I

*Ο έλεγχος της σχολικής τάξης επιτυγχάνεται πολύ καλύτερα όταν αναπτύσσεται ο **αυτοέλεγχος / η αυτοπειθαρχία** των μαθητριών/ων. Επομένως αποτελεί βασικό μας στόχο, αφού:*

Η διδασκαλία του αυτό-ελέγχου καθιστά τις μαθήτριες ικανές:

- *Να θέτουν και να επιτυγχάνουν στόχους.*
- *Να επιλέγουν.*

Στόχος ρυθμίσεων «ελέγχου» της τάξης II

Η διδασκαλία του αυτό-ελέγχου καθιστά τις μαθήτριες ικανές (2):

- Να οργανώνουν το χρόνο τους.
- Να θέτουν προτεραιότητες.
- Να διαφωνούν και να επιλύουν τις διαφορές τους.
- Να συνεργάζονται.

Πώς θα αναπτύξουμε τον αυτοέλεγχο των μαθητών μας;

- **Συμμετέχουν** στη διαμόρφωση των κανόνων;
- **Αμφισβητούν** τους κανόνες που στερούνται λογικής;
- Απαιτούμε συμμόρφωση και υπακοή ή επιδιώκουμε να κερδίσουμε το **σεβασμό** των μαθητών μας;

Πως θα αναπτύξουμε τον αυτοέλεγχο των μαθητών μας; (συνέχεια)

- Δείχνουμε **συνέπεια** στη συμπεριφορά μας;
- Συμβαδίζουν τα έργα με τα λόγια μας;
- Τους/τις φροντίζουμε και τους/τις **σεβόμαστε** ή είμαστε αδιάφοροι/ απόμακροι/ σκληροί;

Πως θα πετύχουμε τα προηγούμενα;

Τα κίνητρα

- Η σχέση τους με την (αυτό)πειθαρχία
- Η βαρεμάρα
- Δημιουργία κινήτρων (εξωτερικά – εσωτερικά)
- Δημιουργία παραγωγικής και δημιουργικής τάξης

**Η πρόληψη είναι προτιμότερη από
την εκ των υστέρων δράση**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1

- Αναγνωστοπούλου Μ. (2005). *Οι διαπροσωπικές σχέσεις εκπαιδευτικών και μαθητών στη σχολική τάξη*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.
- Αραβανής, Γ. (1998). *Πειθαρχία και εκπαίδευση. Ο ρόλος των ποινών και των αμοιβών στο σχολείο και στο νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Ζάχος, Θ. Δ. (2010). «Έλεγχος» και «Πειθαρχία» στο Σχολείο: Αναγκαιότητες και Κίνδυνοι για τα Παιδιά των Μεταναστών/στριών και των Χαμηλών Κοινωνικοοικονομικών Τάξεων. Στο: ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρακτικά του 1ου Πανελλήνιου Συνέδριου Επιστημών Εκπαίδευσης, τομ. Β', 368-376. Αθήνα: Σμυρنيωτάκης.
- Flitner A. 1997. *Αυταρχική ή φιλελεύθερη αγωγή*; Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Μπίκος, Κ. (2004). *Αλληλεπίδραση και κοινωνικές σχέσεις στη σχολική τάξη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μπάμπαλης, Θ. (2005). *Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στη σχολική τάξη*. Ατραπός.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 2

- Νούτσος, Χ. (1988). *Η γκραμσιανή αντίληψη για την παιδαγωγική σχέση. Στο: Antonio Gramsci. Πενήντα χρόνια από το θάνατό του. Ιωάννινα: Επιστημονική επετηρίδα του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Παράρτημα αρ. 35.*
- Σολομών Ι. & Κουζέλης, Γ. (επιμ.) (1994). *Πειθαρχία και Γνώση*. Αθήνα: ΕΜΕΑ.
- Τσιπλητάρης Α. (2004). *Ψυχοκοινωνιολογία της σχολικής τάξης*. Αθήνα: Ατραπός.
- Wragg, E. C. (2003). *Διαχείριση της σχολικής τάξης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Ψάλτη, Α., Κασάπη, Σ. & Δεληγιάννη - Κουιμτζή, Β. (2012). *Σύγχρονα ψυχοπαιδαγωγικά ζητήματα: Ο εκφοβισμός στα ελληνικά σχολεία*. Αθήνα: Gutenberg.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Δημήτρης Θ. Ζάχος.
«Αυταρχισμός και δημοκρατία στο σχολείο και στη σχολική τάξη. Μέτρα
διατήρησης της καλής λειτουργίας της σχολικής τάξης». Έκδοση: 1.0.
Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS324/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Κερμανίδου Θεοδώρα
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2014-2015

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

